

April 2024

de Craenkoerier

Voorzitter:

Annette van Raaij
06-29 51 09 31
a.van.raaij@telfortglasvezel.nl

Secretaris:

Ilva van Bommel
06-22 71 19 52
ilva@bommelandt.nl

Penningmeester:

Clasina de Wit
clasinadewit@live.nl

Verenigingsgebouw:

De Kroenekraan
Van Schoonvorstlaan 11
Soerendonk

Beheer Verenigingsgebouw:

Harrie Ruyten
06-48 42 84 20
ruytenhc@xs4all.nl

Webmaster IVN Cranendonck

Jan Alders
janalders05@gmail.com

Redactie Craenkoerier:

Monique v.d.
Konijnenburg
06-46 08 28 86
moniquevdko@hotmail.com

Werkgroepen**Schoolgidsen Budel:**

Ria Rijkers
0495-493420
criikers705@gmail.com

Schoolgidsen Maarheeze:

Maria Bles
0495-591999
blesmaria@kpnplanet.nl

Uilen- en vogelwerkgroep:

Tjabine Guntlisbergen
06-23 55 89 16
vogelsincranendonck@outlook.com

Wandelwerkgroep:

Wiel Zentjens
06-57425661
w.zentjens@chello.nl

Cursuswerkgroep:

Wiel Zentjens
06-57425661
w.zentjens@chello.nl

Tuinwerkgroep:

Toon van Seggelen
06-23 39 51 43
a.seggelen@upcmail.nl

Waar vind je ons verenigingsblad?

www.IVN.nl
Afdelingen/ Noord Brabant/Cranendonck/Natuurinfo/Afdelingsblad

INHOUD

VAN DE BESTUURSTAFEL	
Voorwoord voorzitter.....	4
DE ALGEMENE LEDENVERGADERING.....	4
WIJ HETEN WELKOM.....	6
WIJ STELLEN VOOR.....	7
WANDELWERKGROEP	
Snertwandeling.....	9
Dwaallichtjestocht.....	10
UILEN- EN VOGELWERKGROEP	
Stand van zaken.....	12
De mus.....	15
LEZINGEN	
Ad Havermans.....	16
Wiel Zentjens.....	18
OPKNAPBEURT KROENEKRAAN.....	19
PLANTEN EN DIEREN UITGELICHT	
De heg.....	20
Het ontstaan van planten.....	23
De wesp.....	25
SCHOOLGIDSENWERKGROEP.....	26
TUINWERKGROEP	
Stand van zaken in de belevingstuin.....	27
IVN-ACTIVITEITEN EN DATA CURSUSSEN.....	28
DANK en einde inzending datum.....	30

VAN DE BESTUURSTAFEL

We zijn weer in het voorjaar beland en dat is weer genieten. Meer licht en het ontspruiten van bomen, planten en bloemen is een waar genoegen. Wat hebben we een lange natte winter gehad! Die was niet alleen voor de natuur, maar ook voor de mens een heuse uitdaging.

In januari zijn er meteen twee mooie activiteiten geweest!

We zijn het nieuwe jaar, zoals gebruikelijk, gestart met de snertwandeling op 7 januari. Altijd een mooi moment om elkaar weer te treffen en te spreken.

Onder begeleiding van de IVN-gidsen was de wandeling in de bossen achter het AZC en na deze doorstapwandeling stond de erwtensoep klaar. En vervolgens is eind januari de dwaallichtjes wandeling in Soerendonk voor de camping. Wat een sensatie en prachtige ervaring: ruim 3 kilometer dwaallichtjes door het bos met onderweg een aantal posten met verrassingen.

De jaarvergadering heeft ook weer plaatsgevonden op 4 maart. Een mooie grote opkomst in ons mooie, nieuwe opgeknapt en uitgebreide locatie! Trots en tevreden hebben we samen teruggekeken op een goed gevuld jaar.

Dat betekent enorme waardering voor de inzet en bijdrage van alle actieve vrijwilligers. Niet alleen degenen die verbonden zijn aan een werkgroep, maar ook allen die incidenteel beschikbaar zijn!

Er staan weer diverse activiteiten gepland voor het komende jaar en het geeft alle vertrouwen voor ons IVN Cranendonck. Namens het bestuur,

Annette van Raaij, voorzitter IVN-Cranendonck

DE ALGEMENE LEDENVERGADERING.

4 maart jongstleden hadden we weer de jaarlijkse algemene leden vergadering. Er was een flinke opkomst van "oude" en jonge leden.

Na een welkomstwoord van de voorzitter werden door de diverse werkgroepen de activiteiten van het afgelopen jaar toegelicht.

Na het serieuze gedeelte was er aandacht voor de jubilarissen. Dank voor jullie jarenlange inzet voor onze vereniging. **Anita van Zoest, Inge van der Stoep, Nora van Duin, Wim Vestjens.**

Ook **Anita Feijen** hoort bij de jubilarissen, maar was op deze avond niet aanwezig.

En dan niet te vergeten **Hanny**. Dank je wel voor het schone clubgebouw en de heerlijke koffie!

DANK OOK AAN JOS VAN VELTHOVEN

Sinds 2014 heeft hij de taak als penningmeester van onze club op zorgvuldige wijze uitgevoerd en zijn we een gezonde financiële vereniging. Een klein overzicht van zijn bijdrage als penningmeester in de afgelopen 12 jaar. **Ellie van Velthoven** heeft nog het eens goed op een rijtje gezet.

Als eerste natuurlijk zorgen voor een goed financieel beleid met een positief saldo en verder.....

Bijgedragen aan overleg met de gemeente voor een nieuw onderkomen.

Voor het honk en via de gemeente nieuw meubilair geregeld.

Verhuizing naar de nieuwe locatie in corona tijd geregeld.

Samen met Jos van Mierlo Tuinplan ingediend bij prins Bernard cultuurfonds, die akkoord zijn gegaan en met een flink bedrag de belevingstuin hebben bekostigd.

Rabo-club support geïntroduceerd bij het IVN, waardoor er elk jaar een noodzakelijke nieuwe aanschaf, zoals nieuwe IVN-kleding, kan worden bekostigd.

Dankzij inspanningen van m.n. Jos wordt op 26 maart een schafteket namens Attender Groen, vertegenwoordigd door Noud Hoofwijk, geschonken aan het IVN Cranendonck, Tuinman, klusjesman op afroep, manusje van alles..... Dit laatste zal hij nog wel even blijven doen.

Na het huldigen en bedanken werd onze nieuwe penningmeester voorgesteld.

Clasina de Wit en onze nieuwe gastvrouw Ellie van Buul.

Toen het bier, de frisdrank en de wijn op tafel stonden, werden we onderhouden met een natuurquiz. Dit onder deskundige leiding van Jos en Harrie!

En de winnaar was...André!

Hij mocht een mooi vogelhuisje in ontvangst nemen. Het was een gezellige bijeenkomst.

WIJ HETEN WELKOM:

- Joost Ploos van Amstel
- Ellie van Buul
- Marrij Desar
- Teun van Haperen
- Vincent van haperen
- Theo van de Konijnenburg
- Inge Hollanders
- Stéphanie van Eeuwijk
- Ans Rebel
- Mariken Bollen

Wij hopen jullie snel bij een van onze activiteiten te ontmoeten.

DE NIEUWE BEHEERDER VAN DE KROENEKRAAN

Ik ben Harrie Ruyten.

Geboren op 17 oktober 1954 te Roosendaal, in een gezin van 8 kinderen.

Na mijn hts-studie, ben ik bij Philips in Maarheeze gaan werken. Vervolgens hier ook gaan wonen.

In 1998 ben ik een huis gaan bouwen en in 2000 met Ans getrouwd.

Mijn hobby's zijn bridgen, tennissen, fietsen en wandelen met de hond.

Na een opmerking van mij dat ik graag klus, vertelde iemand mij tijdens een IVN-wandeling, dat er een nieuwe klusser werd gezocht. In een gezellig team ben ik meteen gestart met de grote klus van de IVN-ruimte. Ik hoop nog veel leuke momenten met het IVN mee te maken.

DE NIEUWE PENNINGMEESTER

Tijdens de algemene ledenvergadering j.l. ben ik officieel toegetreden tot het dagelijkse bestuur van IVN Cranendonck. Na goedkeuring door de aanwezige leden neem ik de ledenadministratie en het penningmeesterschap over van Jos van Velthoven die deze taak jarenlang met veel enthousiasme heeft verzorgd.

Ik ben Clasina de Wit en redelijk nieuw binnen de vereniging, er valt dus nog veel te ontdekken voor mij en ik hoop snel thuis te raken binnen de vereniging en mijn steentje bij te kunnen dragen.

Naast de dieren kan ik enorm genieten van planten en bloemen in de natuur. Vooral geniet ik in deze tijd van de vaste planten die van onzichtbaar te zijn geweest in de winter, in no-time weer uitgroeien tot de meest prachtige exemplaren. Ik ben altijd jaloers op de levenskracht van deze planten. Natuurlijk geniet ik het meest van ons zoontje van 11 jaar en mijn vriend, waar ik ook mee samenwerk.

Ik ben ook redelijk nieuw in Oost-Brabant. Nadat we onze horecazaak in West-Brabant verkocht hebben ben ik met mijn gezin naar Oost-Brabant verhuisd om in de Kerkstraat in Maarheeze een nieuwe horecazaak op te starten. In West-Brabant, Etten-Leur, heb ik me met veel plezier ingezet voor verschillende

verenigingen van Oranje comité tot ondernemersvereniging in diverse functies. Na de overstap van West naar Oost-Brabant hebben we een IVN-cursus gastheerschap mogen volgen en mogen we ons inmiddels gastheer van De Groote Heide noemen. Door deze cursus hebben we het gebied versnelt goed leren kennen maar er valt nog heel veel meer te leren!

IVN Cranendonck mag zich gelukkig prijzen met de enthousiaste leden die hun kennis graag over willen dragen aan leden, niet leden en vooral aan de volgende generatie. Dit is een belangrijk punt waar ik me voor in wil zetten;

De volgende generatie kennis bijbrengen over natuur en milieu en die kennis vervolgens in stand houden door dit op hun beurt weer verder door te geven. Ik wil me graag inzetten voor verjonging binnen de vereniging en op die manier de kennisoverdracht te waarborgen.

Graag informeer ik daarom meteen via deze weg bij de generatie met drukke baan, gezin, sport en andere hobby's door te vragen wat IVN Cranendonck kan ondernemen om in jullie volle agenda te kunnen blijven passen. Hoe kunnen we goed aan te sluiten bij de generatie van nu? Doormiddel van eenmalige activiteiten of door korte cursussen? Naast het ontdekken buiten in de natuur meer online informatie? Laat het weten!

Ik hoor graag jullie ideeën! Mail je inspiratie, tips en advies naar clasinadewit@live.nl. Natuurlijk zijn ook andere vragen en opmerkingen zijn welkom. Graag tot snel!

Clasina de Wit

WANDELWERKGROEP

SNERTWANDELING 7 januari 2024

Ook dit jaar was er een mooie snertwandeling georganiseerd door de wandelwerkgroep. Het gebied Budeler- en Weerterbergen was uitgekozen voor het uitzetten van een gevarieerde wandeling.

Dit natuurgebied is eigendom van Defensie en wordt al lang gebruikt voor militaire doeleinden, maar is tevens een natura-2000 gebied waar natuurwaarden hoog in het vaandel staan en waar onder andere vogels als de roodborsttapuit, nachtzwaluw en boomleeuwerik beschermd worden.

Kenmerkend voor het gebied zijn de prachtige stuifzandgebieden, uniek voor Nederland en Europa. Van oudsher ook een gebied met veel heidevelden maar nu voor een groot deel bebost met vooral grove dennen.

Met 65 deelnemers liepen we via een kronkelend pad langs de provinciegrens van Noord-Brabant en Limburg door bossen en over het stuifzand om vervolgens via brede bospaden weer terug te keren naar de Kuikenvensdijk waar de erwtensoep al stond te wachten. En die lieten de deelnemers goed smaken.

Met dank aan Kikkerop voor het verzorgen van de soep en Diny voor het brengen. Nadat ook Angela, Philomene en Leo de weg terug hadden gevonden konden we tevreden huiswaarts om thuis nog even te kijken hoe van der Poel ook door het stuifzand weer de beste was.

Wiel Zentjens

DWAALLICHTJESTOCHT

Zaterdag 27 januari was er de Dwaallichtjestocht in de donkere bossen van De Vloeten.

Op onze website lees ik dat De Vloeten een van de weinige gebieden zijn waar het oorspronkelijk Brabantse landschap nog te zien is. Ontstaan in de laatste ijstijd, toen vanuit de droogstaande Noordzee zand naar deze contreien kwam gewaaid en hier duinen en stuifzanden vormde. In de loop

der jaren hebben de boeren de ontgonnen akkers langzaam maar zeker geëgaliseerd, zodat de glooiingen verdwenen zijn. Toch ervaar je nog steeds het heuvelachtige, als je het lange bospad afloopt.

Maar nu over de wandeling.

De wandelwerkgroep heeft weer heel veel energie gestoken in de organisatie van deze spannende wandeling. En dat werd beloond! Er kwamen wel 211 mensen op af. Ouders met kinderen, maar ook groepjes volwassenen zonder de kleintjes.

Bij de start kon worden betaald, waarna de weg werd vervolgd over slingerende, dalende en omhooggaande bospaadjes, die hier en daar verlicht werden door lantaarntjes, met een waxinelichtje erin.

Het zag er spannend uit!

Na een flink stuk gelopen te hebben kwamen de groepjes bij verschillende posten, waar een bepaalde activiteit kon worden gedaan.

Er was een post met heksen, infraroodcamera's, uilen, nachtdieren, vleermuizen.....en natuurlijk de catering.

Hier kon je kiezen uit een beker warme koffie, thee of chocomel met een koekje. Daarna ging de tocht weer verder!

Elke post bemand met twee vrijwilligers kreeg te maken met enthousiaste kinderen en volwassenen.

Een aantal reacties zijn genoteerd door **Ellie van Velthoven**.

Als laatste post bij de dwaallichtjes tocht mocht ik, Ellie, samen met mijn leuke hulp Aniek iets leuks en iets lekkers uitdelen aan de kinderen en de reacties van de ouders ontvangen.

Deze positieve reacties wil ik graag met jullie delen:

- Wat een goede organisatie!
- Wat is het bos mooi in het donker!
- Het was goed te lopen.
- Waar er enkele plassen stonden werd het goed aangegeven.
- Wat een leuke verrassende posten!
- Zoveel dieren in het bos gezien.
- Die spoken!! Dat was leuk en een beetje eng!
- We lopen zonder zaklamp, dan is het nog spannender.
- Ook nog iets leuks en iets lekkers!
- Wat zien die uilen sleutelhangers er leuk uit, weet niet welke te kiezen.
- Mag ik voor mijn kind die niet mee kan lopen, omdat hij in een rolstoel zit ook betalen en een uiltje meenemen (Die had ik wel gratis willen geven, maar dat wilde ze niet.)
- Doe mij maar een vergrootglas dat is stoerder en het werd meteen op de grond uitgeprobeerd.
- We hebben het gelezen op de poster op school, prima manier om geïnformeerd te worden.

Dit was een greep uit de vele reacties die ook de anderen waarschijnlijk hebben ontvangen

En natuurlijk heel veel dank je wel aan alle vrijwilligers.

VAN ONZE JONGSTE VERSLAGGEEFSTER

De dwaallichtjes tocht was erg leuk.

Terwijl ik het aan het begin nog best spannend vond. Daarna vond ik het steeds leuker worden. Het is ook echt leuk voor kleine kinderen. Ik vond ook dat alles goed geregeld was. Er waren leuke activiteiten, zoals: een nachtkijker, opgezette dieren, kleurplaten, hapjes en wat te drinken. Ik vond het zelf erg fijn dat het in het bos was. Als je je auto geparkeerd had stond er

een tafeltje waar je kon betalen als je na het betalen verder liep stond er een mevrouw die je instructies gaf, zoals: bij de rode vlaggen moest je oversteken en als je verdwaald was moest je om je heen kijken en de lichtjes volgen. Aan het eind was er een verrassinkje je

kon kiezen uit: een loep, een houten uilen sleutelhanger of een stoffen uilen sleutelhanger met printje. Mijn opa en oma (Annie en Rens) deden mee bij de opgezette dieren. Ik zou er graag nog een keer willen komen 😊.

Groetjes, Zoë Leito (8 jaar oud)

UILEN- EN VOGELWERKGROEP

Overzicht in vogelvlucht.

Ons eerste overleg is begin februari geweest waar o.a. de inventarisatielijsten van onze gastgevers worden doorgenomen en opvallende zaken aangekaart. We hebben o.a. boswachter/ecoloog Bjorn Alards van Staatsbosbeheer

uitgenodigd, die ons bijpraatte over de situatie binnen zijn natuurgebied, waar we meerdere nestkasten hebben.

- De allrounders van onze werkgroep werden tijdens de dwaallichtjestocht ingezet. In de route hadden we een standplaats met een steenuil- en bosuilenkast en dito opgezette uilen, enkele zangvogelnestjes en tekenplaten voor de jeugd
- De leerlingen van Bravo! College door een miscommunicatie binnen hun organisatie het plaatsen van een door hen gemaakte steenuilenkast gemist hebben bij de Herenboeren, gelukkig hebben we de HAC nog en werd er verslag gedaan

- Aan onze oproep om een ladder te schenken met als permanente bestemming de Schaapskooi op de Gastelse heide is door de familie Ria en Frits van Dijk gehoor gegeven
- De Nationale Tuinvogeltelling gaf hetzelfde rijtje aan als vorig jaar, namelijk dat de huismus het meest gespot is, dan koolmees en daarna pimpelmees. Ondanks deze veelbelovende eerste plaats is toch 2024 het jaar van de huismus is geworden, mede omdat de aantallen ver onder de norm blijven om deze soort succesvol te continueren
- Beleef de Lente is gestart waar o.a. de nestkast van de grootste uil ter wereld is te zien (oehoe) en van het allersnelste dier ter wereld (slechtvalk)
- en tot slot zoals het er nu naar uitziet zal dit seizoen ten opzichte van afgelopen 2 jaar minder belastend worden. Ons team doet dit vogelwerk erg graag maar er zijn grenzen.

De Nationale Tuinvogeltelling.

Wat de Nationale Tuinvogeltelling ons vertelt Van 53.000 in 2015 naar 114.000 dit jaar met als hoogtepunt bijna 200.000 deelnemers in 2021. Dit zijn de cijfers waaruit geconcludeerd kan worden dat er genoeg enthousiasme is mee te doen aan dit burgeronderzoek om gedurende een half uur vogels te tellen en door te geven aan Vogelbescherming Nederland i.s.m. SOVON. De hoofdreden voor het organiseren van de telling is om meer bewustwording te creëren bij mensen, zodat zij beseffen hoe belangrijk het is dat ze hun steentje bijdragen aan de natuur. Ook al hebben ze maar een postzegeltje midden in de stad als tuin. Het gaat niet zozeer om het relatief weinig wetenschappelijk nut, want daar zijn genoeg alternatieven voor, maar vooral om de beleving en betrokkenheid met de natuur.

Wel interessant was het jaar 2016 waar het usutu virus onder de merels had plaatsgevonden en duidelijk terug te vinden was in de waarnemingen. In Cranendonck gingen we dit jaar mee met de landelijke uitslag maar ook in deelnemersaantallen die jaarlijks aan het teruglopen zijn. De waarnemingen bij scholen op landelijk niveau was opvallend en grappig in één. Het vaakst werd de spreeuw genoteerd, dan kauw en huismus maar op 5 en 6 de kraai en ekster. Hoezo zijn kraaiachtige slimme vogels! Zoals zo vaak speelt de enorme commercie met hun de 1000 verschillende soorten nestkastjes en voervariaties

(en dat het aanschouwen van dat spektakel ons zogenaamde ‘geluk hormoon’ aanmaakt) een te belangrijke rol.

Zelfs de Vogelbescherming doet hieraan mee en geeft bijvoorbeeld als advies om enkele dagen voorafgaand aan de telling extra voer te geven ... om ze te lokken! Een droevig feit en het serieus nemen van de vogels door dergelijke uitspraken en acties volledig ondermijnt.

Gelukkig zijn er ook liefhebbers die weten vanaf wanneer ze de vogels kunnen bijvoeren en/of een schoon onderdak bieden om de winter te overleven maar weten ook wanneer dit niet meer nodig is omdat dan alle natuurlijke energiebronnen in het veld, aan de boom, struik of in de lucht rondvliegt. Blijf genieten met verstand immers vogels pikken ook niet alles!

Ladder in gebruik!

Ria en Frits van Dijk (onze toenmalige voorzitter) hebben net voor het ingaan van dit jaar gehoor gegeven om onze werkgroep een ladder te schenken, waar we in de Craenkoerier om gevraagd hadden. De ladder is direct goed ingezet want Frans en Toon hebben samen met Bjorn inmiddels de kerkuilenkast verlaagd op een veel veiligere plaats gehangen en voorzien van marter werend kippengaas. De licht hanteerbare ladder kan eveneens makkelijk meegenomen worden naar de iets verderop gelegen bosuilenkast. De ladder is tijdens de opslag bevestigd aan de wand en voorzien van een zeer deugdelijk slot. We zijn zéér content.

Een verrekijker gezocht voor de jeugd.

Deze keer willen we een oproep doen voor verrekijkers bestemd voor de jeugd om te leren omgaan met dit specifieke instrument.

De verrekijker zal ingezet worden door de schoolgidsen en de Uilen- envogelwerkgroep.

Mocht u nog een kijker hebben liggen waar ‘feitelijk’ niets mee gebeurt en waar het stof zich lichtelijk aan het ophopen is, wij blazen ze graag schoon!

Bijzondere terugmelding

We kregen dit jaar een terugmelding van maart 2023, bijna een jaar later, met de mededeling dat een steenuil van nog net geen 10 maanden levend gevonden én weer vrijgelaten is in Erfstadt, nabij Keulen zo'n 100 km. vanaf Budel, waar de uil is geringd door Wil Beeren.

Opmerkelijk omdat een steenuil gewoonlijk op geringe afstand van de geboorteplaats zijn heil zoekt en ook opmerkelijk dat deze jonge uil dus niet alleen de winter en telkenmale op andere soorten terreinen, ook verschillende soorten predatoren heeft overleefd. Chapeau voor het kordate uiltje!

Kraanvogel

Kraanvogels zijn aan het begin van maart in grote groepen overgevlogen maar ook neergestreken in Cranendonck wat niet vanzelfsprekend is dat ze jaarlijks deze route volgen.

Deze kraanvogel was aan het foerageren op 9 maart aan de Strijperdijk in Soerendonk.

Tjabine Guntlisbergen

DE MUS

Wie kent ze niet “de mussen”?

Jarenlang is de huismus de meest gespottede vogel bij de jaarlijkse tuinvogeltelling in Nederland en omliggende landen. De mussen hadden enkele decennia terug een rijk en vrij leventje, meer dan genoeg ruimte om te broeden met een ruim gedekte tafel en in deze vette jaren telden we wel tot een miljoen broedgevallen. Maar inmiddels

zijn ze sinds 1975 met 50% afgenomen en staan ze op de rode lijst.

Het zal inmiddels bij iedereen wel bekend zijn dat de oorzaak hiervan te wijden is aan de strakke woningbouw, de verharding van de tuinen en de sterk verminderde begroeiing in de steden. Maar de laatste jaren is er bij gemeenten en woningbouwverenigingen ook het besef gekomen dat we beter voor onze vogels moeten gaan zorgen en een betere leefomgeving moeten creëren.

De mus behoort tot de familie van de zangvogels en kent vele ondersoorten.

De bekendste bij ons is toch wel de huismus.

Als zangvogel doen ze geweldig hun best, maar eigenlijk is het meer kwetteren en tjilpen, wat we eigenlijk geen zingen kunnen noemen, zoals de vink en de heggenmus.

De huismus is een kolonievogel en leeft meestal in een wat rommelige buurt met veel heggen en klimop, wat bij uitstek zijn meest ideale broed- en slaapplek is. Maar ook een vluchtplek voor de predator, zoals de sperwer, maar ook de huiskat.

Het is absoluut geen trekvogel en zal meestal zijn leven lang op dezelfde plaats blijven en niet te ver weg van hun broedplaats. Doorgaans zijn de mannetjesmussen monogaam, maar de vrouwtjes nemen het niet zo nauw met hun seksleven met als gedachte, dat een betere partner ook voor een beter nageslacht zorgt.

Na veel onderzoek is bij de biologen bekend, dat als de man ontdekt dat “zijn” vrouw ontrouw is geweest, hij minder zorg besteedt aan de opvoeding van de jongen in het nest.

De bouw van hun nest is niet veel bijzonders, met wat grassprietjes en haren. Vaak hebben ze tot wel 3 broedsels per jaar, van 4 tot 6 eieren.

Het mag duidelijk zijn dat ze wat hulp van ons kunnen gebruiken door bijvoorbeeld een mussenholletje op te hangen om te blijven genieten van onze kwetterende vrienden.

Harrie Hegge

LEZING KLIMAATVERANDERING EN BIODIVERSITEIT

14 december 2023 door Ad Havermans.

Voor een geïnteresseerd publiek hield Ad een boeiend verhaal over de effecten van klimaatverandering. De eerste grafiek gaf meteen een ontluisterend beeld: de opwarming is vanaf 1870 gestaag doorgegaan; ook het CO₂ gehalte is hoog. Dat CO₂ wordt sinds 1953 gemeten; het laat een alarmerend beeld zien: gestage toename van het CO₂ gehalte, maar ook hogere temperaturen en wisselvalliger regen. Overal worden records gebroken; zowel extreme buien als dito droogteperiodes. Katalysatoren als ontdooide toendra's zorgen ook nog eens voor toename van methaan in de atmosfeer.

Maar niet alleen klimaatverandering is een gevaar, ook het verlies aan biodiversiteit neemt toe. De belangrijkste reden is verslechtering van het woongebied, maar ook vervuiling en exploitatie van het gebied en de klimaatveranderingen. Een belangrijke negatieve factor hierbij is de ruilverkaveling geweest. Sommige soorten dieren, insecten zijn volledig verdwenen. Nederland staat er wat dat betreft slecht op. Zo is de afname van de insecten in 30 jaar met 75% afgenomen.

Wat staat soorten te doen? **Verplaatsen** naar betere, nog minder opgewarmde gebieden, **aanpassen** of **uitsterven**... Aanpassen lijkt dan een oplossing: zo is voor sommige planten het bloeiseizoen duidelijk eerder. Dat dit gevolgen heeft, blijkt uit het voorbeeld van de koolmees: deze eet rupsen die op de zomereik leven. Door de vroegere bladvorming en dus ook eerdere aanwezigheid van rupsen, mist de koolmees het voedsel wanneer de jongen gevoed moeten worden later in het jaar.

Een opsteker is dat de natuur leert en zich aanpast. Trekvogels worden bijvoorbeeld standvogels.

Het tweede deel van de lezing over

biodiversiteit was zo mogelijk nog alarmerender. Korallen, zoals het Great Barrier Reef zijn belangrijk als voedselbron. De opwarming van het zeewater veroorzaakt verandering en afname van dat rif; het koraal bleekt. Naaldbomen sterven door droogte; in Duitsland vindt het "Waldsterben" plaats. Monocultuur en droogte zijn de oorzaak. Wereldwijd zullen er problemen komen m.b.t. de voedselsystemen, niet zo zeer in (Noord) Europa, maar met name in Zuid-Amerika, Afrika, Azië.

Daarmee komt de wereldvoedselproductie in het gedrang. De reden voor de afname van de voedselproductie bij opwarming is het feit dat onkruiden beter tegen klimaatverandering kunnen; de DNA-diversiteit van deze planten is veel groter dan die van de voedselgewassen met aangepast DNA-profiel.

Een andere reden van de oogstvermindering is het feit dat planten CO₂ opnemen en water uitscheiden.

Als de concentratie CO2 hoog is, gaan de huidmondjes dicht, en verwelkt de plant.

Gelukkig had Ad ook nog een optimistischer geluid: De natuur is veerkrachtig; bescherming en behoud van tropisch regenwoud en bijvoorbeeld zee-reservaten vindt plaats. Ook is er prioriteit voor zgn. biodiversiteits “hot spots”, en het vergroten van beschermde natuurgebieden.

Ilva van Bommel

LEZING INSECTENLEVEN OP DE HEIDE IN CRANENDOCK

22 november 2023 konden we luisteren naar een lezing van Wiel Zentjens.

Ondanks het feit, dat er voor het eerst een klein bedrag werd gevraagd voor het bijwonen en de koffie, was het toch een redelijk drukbezette avond, met wel 26 belangstellenden.

Wiel vertelde uitgebreid over de relatie tussen de soorten brem en heide en de verschillende wilde bijen en wespesoorten. De bloemen leveren het voedsel aan de insecten en de insecten helpen weer bij de bestuiving van de bloemen. Ook de relatie tussen de insecten onderling kwam aan bod.

Het belang van de zandpaden, waar mooie nestjes worden gegraven. Over het onderhoud van de heide velden en de concurrentie die de honingbijen van de geplaatste kasten van de imkers geven.

Met heel veel geduld observeert Wiel tijdens zijn wandelingen het leven van de insecten. Met zijn prachtige foto's was te zien hoe mooi gevormd en gekleurd de diverse wespen en bijen, maar ook vlinders waren.

Wiel vertelde over de predatoren van de diverse bijen. Hoe de predator te werk gaat om zijn prooi te doden, om ze daarna achteruit zijn holletje in te trekken.

Met zijn mooie foto's is het Wiel gelukt, zijn publiek te interesseren voor de fascinerende wereld van deze insecten.

Monique van de Konijnenburg

OPKNAPBEURT IVN HONK, DE KROENEKRAAN.

Nadat IVN in 2021 vertrok van de Hoge Weg in Maarheeze naar de Baronie in Soerendonk, is er veel veranderd: de tuin natuurlijk. Die trekt veel bezoekers. Het honk aan de van Schoonvorstlaan 11 (die we delen met de Herenboeren) is intussen ook aangepast. Op o.a. aandringen van de voorzitter, werd een grote verbouwing en renovatie op touw gezet: de zaal werd uitgebreid door een aantal muren te slopen.

In plaats van een "pijnlade" zonder daglicht, hebben we nu een zaal, waarin je pleinvrees zou krijgen, met daglicht. De opslagruimte die daarvoor opgegeven werd, is gedeeltelijk vervangen door een andere ruimte in het gebouw.

Een klein leger van enthousiastelingen is en was elke vrijdag en dinsdag bezig om muren te slopen en op te knappen. Het opknappen onder de enthousiaste leiding van Ria Rijkers.

Kleuren verf worden gekozen, muren geverfd, vloer gepoetst, kledjes genaaid, kast opgeruimd en ideeën voor de aankleding gespuid.

Nog niet alles is gereed; lekkage speelt ons parten, maar de zaal is, zeker met de frisse kleuren op de muren, al zeer geschikt voor activiteiten, lezingen en ontvangsten. De gemeente werkte mee door bijv. aanpassing van elektra snel te regelen. Veel mensen hebben bijgedragen aan de verbouwing. Constante factor is Harrie Ruyten, die nieuwe beheerder van het gebouw en Ria voor de aankleding. Maar ook alle andere slopers, bouwers, schilders hebben er hard aan getrokken om ons honk klaar te maken voor een mooie toekomst.

Ilva van Bommel

DE HEG

Tijdens het poetsen en opruimen van de boekenkast kom ik info bordjes met foto's van vogelnesten tegen, opgezette vogels en veel mooie en oude boeken. De boeken zijn gecategoriseerd en van een herkenbaar pictogram voorzien. Op de website van IVN Cranendonck is een overzicht te vinden. Zie onderstaande informatie.

Deze bibliotheek bevat veel informatie over natuur en milieu. Naast boeken is er een grote verzameling tijdschriften en andere uitgaven op dit gebied. Al deze informatie is gegroepeerd per onderwerp vastgelegd op de in de bibliotheek aanwezige en hierna vermelde overzichtslijsten.

Verder bevat de bibliotheek een uitgebreide verzameling Dvd's met natuurfilms.

Indien u een boek leent dient het uitlenen en terugbrengen vermeld te worden in het zogenaamde 'uitleenschrift'. Alle bestuursleden en werkgroep coördinatoren beschikken over een sleutel van ons verenigingsgebouw en kunnen u dus na contact (zie in bovenstaande menuregel bij contact) toegang geven tot onze bibliotheek.

[0 lijst met onderwerpen.pdf](#)

[1 boeken algemeen.pdf](#)

[2 bloemen en planten.pdf](#)

[4 diersporen.pdf](#)

[5 geschiedbeschrijving.pdf](#)

[6 insecten.pdf](#)

[7 kinderboeken.pdf](#)

[8 natuur en milieu.pdf](#)

[9 paddenstoelen.pdf](#)

[10 series en encyclopedien.pdf](#)

[11 vogels.pdf](#)

[12 water.pdf](#)

[13 zoogdieren.pdf](#)

[14 natuurfilms op dvd.pdf](#)

Veel verzamelwerken, tijdschriften, boeken van o.a. de beroemde bioloog Jac. P. Thijsse, zelfs een doos met dia's en een singeltje om de vogelgeluiden te leren kennen. Niet echt up-to-date, maar met een schat aan informatie!

Er moet doorgewerkt worden, dus de boeken zo goed mogelijk teruggezet, tijdschriften veilig in een verhuisdoos en voorzichtig zoveel mogelijk alles weer netjes terug de kast in.

Bij het terugplaatsen kwam ik het boek tegen, "*De geschiedenis van de heg*", van Eric Thomas en John T. White. Aangezien dit jaar het jaar is van de huismus en deze vogel graag verblijft in heggen, dacht ik laat ik me eens verdiepen in de heg.

Het boek vertelt het verhaal van de geschiedenis van de heg of haga (haag) in Engeland. De heg had vroeger niet alleen een esthetische waarde, maar ook een economische. Hij stabiliseerde de bodem, gaf bescherming aan gewassen en vee, het zorgde voor een omheind gebied, hield het vocht vast en was een toevluchtsoord voor vogels en andere dieren.

De eerste heggen, tijdens de middeleeuwen, werden gemaakt van takken van de meidoorn en de buigzame takken van de hazelaar. De takken van de meidoorn werden gebogen en de gaten werden opgevuld met takken van de hazelaar en de braamstruik. Deze heggen werden *dode heggen* genoemd. Later ging men over tot het planten van meidoorn en hazelaar, maar ook eik, es, iep, wilg en wilde appel en peer ontkiemden op de aarden wal. *De levende heg*.

Deze heg moest wel jaarlijks gesnoeid worden, omdat anders de edellieden er niet met hun paard overheen konden springen, tijdens de jacht.

Het verhaal gaat verder over de geneeskrachtige kruiden die er gaan groeien (o.a. het Robertskruid, het Duizendblad, het St. Janskruid) Geneeskrachtige kruiden die ingezet werden tegen allerlei kwalen. De heg is niet alleen de apotheek van de Middeleeuwen, hij is ook een tuin met veel eetbare planten, zoals de bladeren van de paardenbloem, de wortels van de aronskelk, de bramen, wilde appels. De Hondsdraf en Bijvoet om het gebrouwen bier sterker te maken.....

Ook de dieren komen aan bod. De vlinders, de bosmuis, de vogels op zoek naar beschutting, die de heg geeft. De roodborst op de grond, de vink in de boom en de heggemus in de heg.

Aangekomen op blz. 20 blijken er een bladzijde of 10 te ontbreken. Jammer!

Dan maar verder op een modernere manier. Wikipedia. Hier lees je dat heggen soms al honderden jaren oud zijn en van onvervangbare waarde voor planten en dieren. Hoe ouder de heg, hoe complexer gewoonlijk de levensgemeenschap van planten en dieren is. In heggen komt een grote rijkdom aan zaden en vruchten voor. De natuurwaarde van een heg wordt nog verhoogd, wanneer op bepaalde plaatsen opgaande bomen of knotbomen in de heg zijn opgenomen.

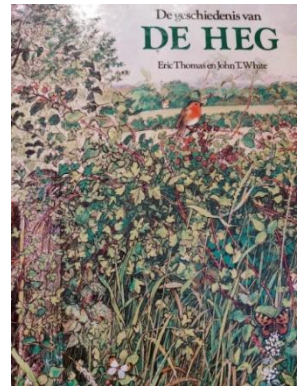
Soms worden ze ook gecombineerd met muurtjes of wallen.

Behalve als afscheiding tussen percelen of tussen verschillende vormen van grondgebruik, hebben heggen veelal een bijzondere ecologische betekenis. Ze functioneren als ecologische

verbindingszones. Ze zijn van belang voor de wisselwerking tussen landschappen, populaties en organismen en hun niet-biologische omgeving. In de heg vinden allerlei zoogdieren, vogels, reptielen en insecten een plek, voedsel en beschutting.

Met de ruilverkaveling, zo'n 100 jaar geleden, waarbij stukken grond onderling werden geruild, zodat een boer grotere aaneengesloten percelen kreeg, verdwenen de heggen.

Nu worden er op diverse plekken in ons land, in het kader van natuurherstel, weer de traditionele heg aangeplant en gevlochten.

Weer terug naar de huismus. Huismussen hebben tuinen nodig met veel groen en hagen (liguster, klimop), voor hun veiligheid en voor voedsel. In de tijd voor het gebruik van prikkeldraad, was er genoeg ruimte en voedsel.

Tegenwoordig moeten we de mus een handje helpen!

Monique van de Konijnenburg

Gevonden tijdens het opruimen van het IVN-honk.

De gemummificeerde rat van Annie van Hunsel.

HET ONTSTAAN VAN PLANTEN

Planten zijn belangrijk voor het leven op aarde. Zij zijn de hoofdproducenten van zuurstof en zijn de basis van de meeste voedselketens. Er zijn 390900 plantensoorten op de wereld, waarvan 369400 bloeiende.

Maar hoe zijn deze planten ontstaan?

1 miljard jaar geleden waren er al algen en groen- en roodwieren op de aarde.

De voorouder van de eerste landplanten was een meercellig groenwier.

Unieke kenmerk van de landplanten is het hebben van een embryo, die ontstaat na bevruchting van een eicel.

Door aanpassing van de levenscyclus door allerlei weersomstandigheden bijvoorbeeld ijsstijden, hitte golven, droge- en natte periodes ging **het groenwier** 2 kanten uit namelijk: **de mossen en de vaatplanten**.

De vaatplanten, onder andere wolfsklauwen hebben een vaatstelsel voor het transport van voedsel.

Mossen hebben geen vaatstelsel.

Tot 450 miljoen jaren geleden hadden alle planten geen bladeren, maar stengels en waren groen met schubachtige structuren voor de fotosynthese. Bijvoorbeeld de familie der paardenstaarten. Daarna vertakten deze planten en ontstond bladweefsel tussen de takken, waarbij de oude takken de nerven van het blad vormden bijvoorbeeld de varens (zaadloze vaatplanten).

Mossen en varens verspreiden zich met sporen en landplanten door middel van zaden.

300 miljoen jaren geleden ontstonden **de naaktzadigen**.

Overgang van naaktzadigen (dennen, sparren en coniferen) naar **bedektzadigen** oftewel

bloemplanten, gebeurde 120 miljoen jaren geleden.

Een bloem bestaat uit: 1 steriele bladeren 2 mannelijke voortplantingsorganen (de meeldraden) 3 vrouwelijke voortplantingsorganen (het vruchtbeginsel en de stamper). In deze tijd zijn ook de bijen ontstaan om de bloemen te bevruchten.

Van groenwieren naar bedektzadigen (bloemplanten) kunnen we in eerste instantie een aantal trends waarnemen, die allen in verband staan met waterbehoefte. Door toenemende aanpassing aan droogte ontstaan zaadknoppen. Hierbij krijgen we dan de natuurlijke selectie. De groep van de bloemplanten is vandaag de dag de meest belangrijke groep planten op aarde. De grassen zijn 25 miljoen jaren voor de jaartelling ontstaan, evenals de grasetende dieren.

Door aanwezigheid van de planten ontstonden ook allerlei dieren die voedsel en zuurstof nodig hebben om te leven, hetgeen de planten via de fotosynthese produceren.

Bomen en planten nemen hierbij

ook veel CO₂ op en halen veel fijnstof uit de lucht.

Toon van Seggelen

HET JAAR VAN DE WESP

2024 is het jaar van de Wesp.

De meeste mensen kennen vooral de 'limonadewesp', de wesp die in de (na)zomer afgewerkt is en dan voor zichzelf op zoetigheid afgaat en dan hinderlijk kan zijn voor de mens.

Ook bekend zijn de nesten van deze wespen, vaak bekend als Gewone of Duitse wesp, die met honderden of duizenden wespen een nest fabriceren van houtvezels (daarom ook papierwespen genaamd), in welk nest de koningin voor veel nageslacht zorgt en waar ook werksters aanwezig zijn met de taak om het nest te verdedigen en daarom wel eens steken als we dichtbij komen.

Maar de meeste soorten wespen (in Nederland meer dan 5000 soorten) hebben juist een fascinerende levenswijze, leven vaak solitair (alleen) en doen ons niks kwaad.

Een grote groep zijn de sluipwespen vaak met een lange legboor, waarmee ze eitjes afzetten in prooi-soorten. Deze wespen worden vaak ingezet voor biologische plaagbestrijding van bv bladluizen. Heel veel soorten wespen leven solitair in de grond en noemen we graafwespen. Omdat wespen dierlijke prooi vangen voor de larven van hun nageslacht zie je deze wespen 'thuiskomen' met allerlei prooi-soorten zoals spinnen, rupsen, vliegen enz.

Vele soorten zijn vernoemd naar de prooi die ze vangen bv rupsendoder.

En als je een Goudwesp te zien krijgt, zie je een van de mooiste juweeltjes onder de insecten, zo mooi en iriserend gekleurd.

Verder kent iedereen ook wel de verschillende gallen op eikenbomen die veroorzaakt worden door galwespen. Zo overziend is nuancering hoe interessant en

zelfs nuttig wespen zijn aan de orde en is de keuze voor Jaar van de wesp zeker terecht.

Het IVN zal daar bij excursies, lezingen en cursussen dan ook zeker aandacht aan besteden.

Wiel Zentjens

DE SCHOOLGIDSEN VAN IVN CRANENDONCK IN HET ZONNETJE.

Er zijn momenteel in totaal zo'n 25 schoolgidsen actief bij IVN Cranendonck.

Wauw, wat een aantal!

Maar als je bedenkt dat er in Cranendonck 8 basisscholen zijn, er gemiddeld 3 groepen per school 2x per jaar uitgenodigd worden (voor- en najaar) en dat je gemiddeld 3 tot 4 schoolgidsen per groep nodig hebt, dan hebben 25 schoolgidsen best wat te doen.

Bovendien is IVN Cranendonck één van de laatste afdelingen waar de schoolgidsen nog met de kinderen de natuur in gaan. Onze schoolgidsen zijn dan ook echte bikkels!

Er is de afgelopen jaren geprobeerd om nieuwe schoolgidsen te werven en af en toe lukt dat.

Toch zou het prettig zijn als de groep nog wat groeit. Er zijn weleens geïnteresseerden, maar dikwijls wordt afgehaakt met de reden "ik weet niet zoveel van de natuur".

Dat hoeft ook helemaal niet. Alle opdrachten die we met de kinderen doen zijn makkelijk voor te bereiden en we helpen elkaar waar mogelijk. Bovendien biedt IVN allerlei trainingen en informatie om de kennis over de natuur uit te breiden. De activiteiten van de schoolgidsen vinden voornamelijk in het voor- en najaar plaats. Dan gaan we met groepen kinderen op pad de natuur in. Er zijn diverse thema's zoals ken je eigen dorp, water, heide, wegen in de natuur, bos en bodem.

Om alle scholen uit de kernen van Cranendonck kennis te laten maken met deze leuke en leerzame wandelingen zijn de schoolgidsen in 2 groepen verdeeld:

"Schoolgidsen Maarheeze" wandelen met de kinderen uit Maarheeze, Gastel en Soerendonk. "Schoolgidsen Budel" wandelen met de kinderen uit Budel, Budel-Schoot en Budel-Dorplein.

De schoolgroepen variëren, vanaf groep 5 t/m 8. Dat beslissen de schoolgidsen zelf in overleg met de scholen. Ook het thema, opdrachten en locatie beslissen de schoolgidsen zelf.

Maria Bles coördineert dit in Maarheeze en Ria Rijkers in Budel.

Maria en Ria coördineren samen met de gemeente Cranendonck jaarlijks de Boomfeestdag. Naast het planten maken we er voor de kinderen een feestje van met leuke opdrachten en spelletjes. Daarvoor roepen we de hulp in van onze schoolgidsen waar altijd goed gehoor aan gegeven wordt.

De samenwerking met alle partijen loopt iedere keer weer gesmeerd. Tenminste..... als de weergoden ons goed gezind zijn.

Op 15 november 2023 is de Boomfeestdag letterlijk in het water gevallen. De plantlocatie achter van Cranenbroek was onbegaanbaar. Jammer voor iedereen die bij het voorbereiden en de dag zelf betrokken waren. De kinderen hebben we uiteindelijk op school kunnen verblijden met de traktatie en een cadeautje (zakje bloembolletjes). Daarnaast de belofte dat de boomfeestdag uitgesteld en niet afgesteld wordt.

De vrijwilligers hebben daarna de reeds bestelde vlai mogen nuttigen.

Vanuit de gemeente hebben we inmiddels vernomen dat komend

november een nieuwe boomfeestdag gepland wordt. Dan is er een ruimere, en hopelijk minder natte, plantlocatie beschikbaar.

Alle schoolgidsen weer heel hartelijk bedankt voor jullie inzet en enthousiasme van afgelopen jaar! Op naar de volgende activiteit!

Ria Rijkers en Maria Bles

DE BELEVINGSTUIN

De lange, natte winter is zo goed als voorbij. De tuingroep wil best wel weer aan de slag maar wordt tegengehouden door het water. Drie kwart van de tuin is nog kletsnat of nog steeds onder water! Ook de mollen, die het in onze tuin zo fijn vinden, zijn vertrokken naar hoger gelegen gedeeltes. Weinig molshopen dus en dan vindt Toon dan weer prima.

Het is natuurlijk even afwachten of alle planten deze zondvloed goed hebben doorstaan. De narcissenbollen die in de herfst door Monique zijn geplant lijken weinig schade te hebben geleden. Op 29 februari staan ze tenminste al volop in de knop. Monique wilde graag een stinsentuin, dat is een tuin met veel voorjaarsbollen die langzaam verwilderen. Genoemd naar de stinsen: grote statige boerderijen in Friesland. Na de narcissen komen er natuurlijk ook nog andere bollen zoals blauwe druifjes, hyacinten, kievitsbloemen, krokussen, tulpen en vogeltje-op-de-kruk. Die gaan we kopen of brengen ze mee uit onze eigen tuinen.

Ondanks het vele water in de tuin zijn er toch bezoekers geweest. Het is natuurlijk heel leuk om met laarzen aan over het blote-voeten-pad te lopen en door de plassen te banjeren.

Wel uitkijken dat je niet struikelt over het gootje dat Toon heeft gegraven

van de tuin naar de poel om zo toch iets van het water kwijt te raken. Veel hielp het niet, het peil van de poel was zo hoog dat er geen afwatering plaats kon vinden. De poel is nu drie keer zo groot als in de zomer! Benieuwd of we tijdens de slootjes dag nog genoeg water hebben!

(Inmiddels is er in het gootje een drainage buis aangelegd en hoeft er niet meer gestruikeld te worden.)

We hopen dus snel weer met de complete tuinploeg en eventuele nieuwkomers aan de slag te kunnen en de tuin in optimale conditie te brengen.

Nog een woord van dank aan Hannie, die altijd zorgde voor lekkere koffie na gedane arbeid!

Nel Meulman

ACTIVITEITEN IVN CRANENDONK

Onderstaand ziet u alvast een overzicht van al de activiteiten in de komende periode. De lesavonden voor de natuurcursussen vinden plaats in de Kroenekraan, aan de Schoonvorstlaan 11 Soerendonk.

De avonden starten om 19.30 uur en de excursies om 10.00 uur.

Thema's:

In april: Voorjaarsbijen en andere voorjaarsinsecten.

In juni: Bloemrijke berm en akkerranden en hun bezoekers.

In september: het insectenleven op de eik.

De startlocaties van de wandelingen staan aangegeven bij de aankondigingen in het weekblad De HAC en de website.

In mei/juni en september/oktober zullen de schoolgidsen van Budel en Maarheeze ook wandelingen organiseren. Ook het voorjaarsproject bij de Immenhof, "wegen in de natuur" komt eraan.

APRIL

16 april (dinsdag) Lesavond natuurcursus *Niet zonder elkaar*.

20 april (zaterdag) Excursie natuurcursus *Niet zonder elkaar*.

28 april (zondag) Lentewandeling in de Pan.

MEI

Bloemenwandelingen 2024

12 mei (zondag) 10.00 uur

22 mei (woensdag) 19.00 uur

2 juni (woensdag) 19.00 uur

JUNI

16 juni (zondag) Slootjes dag

25 juni (dinsdag) Lesavond natuurcursus *Niet zonder elkaar*.

29 juni (zaterdag) Excursie natuurcursus *Niet zonder elkaar*.

AUGUSTUS

18 augustus (zondag 10.00 uur) Heidewandeling

SEPTEMBER

3 sept. (dinsdag) Lesavond natuurcursus *Niet zonder elkaar*.

7 sept. (zaterdag) Excursie natuurcursus *Niet zonder elkaar*.

10 sept. (dinsdag) Lesavond cursus *Natuur in de Kempen*.

14 september (zaterdag) Excursie cursus *Natuur in de Kempen*.

OKTOBER

27 oktober (zondag 13.30 uur) Herfstwandeling in de Vloeten.

Naast de puur IVN-activiteiten wil ik ook aandacht vragen voor de volgende activiteit.

Voor het project Levendig Brabant van de Provincie Noord-Brabant gaat Magic Trailz 6 verschillende **digitale** routes met augmented reality uitzetten. Routes vol met avontuur, educatie en verrassingen om kinderen, volwassenen en ouderen in beweging te krijgen.

Maria Bles en Clasina de Wit volgen de ontwikkelingen.

Hierover volgt meer informatie.

Monique van de Konijnenburg

VAN DE REDACTIETAFEL

Dank allemaal voor jullie bijdragen aan deze gevarieerde en goed gevulde Craenkoerier. **Monique van de Konijnenburg**

Voor de Craenkoerier van augustus inzending kopij: Uiterlijk 25 juli 2024

Inleveradres: moniquevdko@hotmail.com

De Craenkoerier

De Craenkoerier verschijnt driemaal per jaar en wordt gratis verspreid onder de leden en begunstigers.

IVN Cranendonck

De afdeling IVN Cranendonck draagt bij aan een duurzame samenleving door zoveel mogelijk mensen te betrekken bij natuur, milieu, landschap en leefomgeving.

Contributie:

Landelijk lid: per 01-01-2018 € 25,00 per jaar

Donateur: € 15,00 per jaar

Thuiswonend jeugdlid € 5,00 per jaar

Thuiswonend lid/donateur: € 10,00 per jaar

Landelijke leden ontvangen 4x per jaar het IVN-blad Mens en Natuur en 3x per jaar de Craenkoerier

Plaatselijke leden ontvangen drie keer per jaar de Craenkoerier

Contributie voor 1 april overmaken op rekening IBAN: NL66RABO 014.79.17.174 ten name van: IVN Cranendonck Budel onder vermelding van uw lidnummer. Opzeggen lidmaatschap voor 1 november bij de ledenadministratie.

Inschrijfformulier IVN Cranendonck

- Ondergetekende geeft zich op als:
- Landelijk lid
 - Donateur
 - Thuiswonend jeugdlid
 - Thuiswonend lid/donateur
- En wil de Craenkoerier als
- Digitaal document
 - Papieren document

Naam:

Adres:

Geboortedatum:

Telefoon: E mail:

Datum: Handtekening:

Vanaf 25-05-2018 is de Alg. Verordening Gegevensbescherming (AVG) van toepassing. Door deze privacywetgeving mogen wij uw gegevens meestal niet zonder uw toestemming bewaren en gebruiken. Bij uw aanmelding als lid van het IVN geeft u toestemming voor het bewaren en gebruiken van uw gegevens (zie [www.https://www.ivn.nl/afdeling/cranendonck](https://www.ivn.nl/afdeling/cranendonck)) voor verdere informatie .

Inleveren of opsturen naar de **ledenadministratie**:

Clasina de Wit, clasinadewit@live.nl

DRUKWERK

Indien onbestelbaar graag retour aan:

IVN-afdeling Cranendonck
p/a Sterkselseweg 32
6026 EB MAARHEEZE